PISMA BRALCEV

V prejšnji številki »Javne tribune« smo lahko v članku »Kako iz začaranega kroga izvedeli za vse probleme in težave KS Vodice. Predsednik KS je za večino težav po krivici dolžil ribogojnico Povodje, spuščal se je celo v obseg naše proizvodnje in zvezi s tem o smiselnosti obstoja ribogojnice. Ne bi se rad spuščal v delo drugih, vendar moram reči, da je zelo žalostno za javnega delavca, kar bi predsednik KS moral biti, da širi take laži, ki na srečo lahko zavajajo le nepučene.

Ribogojnica Povodje je bila zgrajena leta 1950. Lokacija je bila izbrana na tem mestu zaradi že obstoječe zapornice, ki je prej 200 let služila za obratovanje mlina. Za nemoten in stalen pretok vode skozi ribogojne bazene potrebuje določen padec vode, ki ga reguliramo z zapornico. Ribogojni bazeni so bili zgrajeni v močvirju, torej na neobdelovalnih površinah. Ribogojnica takratnega vodnega režima ni nič spremenila. Kasneje so se pojavile potrebe kmetijcev po kakovostnejši zemlji, saj je Gameljščica rada poplavljala. Kmetijska zadruga Medvode je pripravila projekt za regulacijo in melioracijo Gameljščice od izvira v Šinkovem turnu do ribogojnice Povodje. Čeprav je to naš gojitveni potok, ki je bil poln postrvi, ščuk in klenov smo s kmetijci našli skupni jezik, tako, da je danes to področje urejeno in prevladuje v glavnem zemlja I kategorije. Glavni namen regulacijski posegov je, da se zagotovi čim hitrejše odtekanje vode s tem pa dobimo vrsto neželjenih pojavov na katere pa smo v lokacijskem postopku opozarjali le mi ribogojci in naravovarstveniki. Danes po regulaciji je Gameljščica odtočni kanal speljan v ravni liniji brez zelenja ob bregovih, brez rib, s tem pa brez samočistilnih lastnosti. To pa razen osveščenih ljudi nikogar drugega ne bi motilo, če ne bi Gameljščica po regulaciji poplavljala kleti v Gameljnah. Sedaj bo potrebno zbrati precej denarja, da se uredi odvodnjavanje skozi Gameljne. Razmišlja se celo o razbremenilnem kanalu, ki bi odvajal odvečno vodo mimo naselja v Savo. Razumljivo, da bi bilo potrebno prvo to urediti, potem pa pristopiti k regulaciji in melioraciji potoka Poljška, ki je pritok Gameljščice nad ribogojnico. To zahtevajo predvsem krajani KS Gameljne, saj se bojijo še večjih poplav. Na tem mestu moram povedati, da ribogojnica ne izdaja soglasij k regulacijam, ampak le mnenja. Tako mnenje je Zavod za ribištvo že izdal s čimer pa predstavniki KS Vodice niso seznanjeni. Seznanjeni pa niso tudi še o marsičem drugem o čemer bi morali biti. Predvsem o pomenu ribogojnice Povodje ne samo na ozkem področju ampak širše Slovenskem. Danes štejemo ta objekt za drugo največjo ribogojnico v Sloveniji. Letna proizvodnja se giblje med 65–70 tržnih postrvi, 2.000.000 kom. mladic potočne postrvi in šarenke za poribljavanje odprtih vod širom po Sloveniji. Edini v svetu pa vzrejamo našega največjega in najbolj ogroženega salmonida to je sulca. 1/4 letne proizvodnje izvozimo v Avstrijo in Italijo. V 37 letih svojega obstoja nismo poslovali z izgubo.

Počasi postaja naša javnost vedno bolj osveščena, zaveda se pomena čistega okolja, neoskrunjene narave. Danes vemo, da imamo le še 2% tekočih vod neoporečnih, da smo z nestrokovnimi regulacijami zmanjšali vodne površine za 1/3. Smatram, da so v zadnjih nekaj letih nastali nekateri pozitivni premiki pri zboljšanju kakovosti voda. Prav nič na bolje pa ne gre pri gradbenih posegih v vodotoke. Počasi se potok za potokom, reka za reko spreminjajo v ravne odtočne kanale.

Vodja ribogojnice Povodje
dipl. vet. Dušan Bravničar

NA OBISKU V KS BUKOVICA – ŠENKOV TURN

Sami si krojijo razvoj

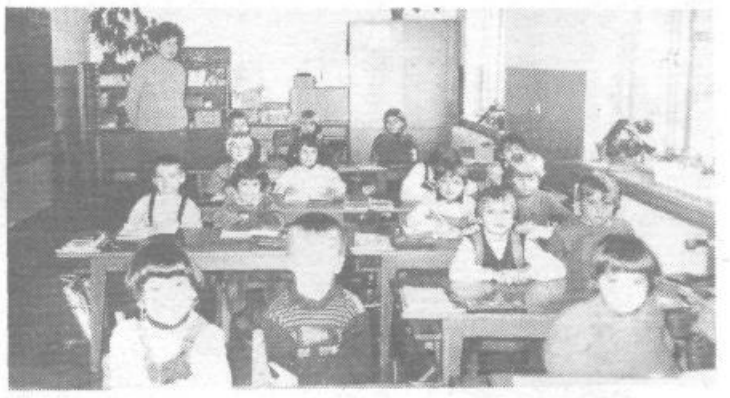

Potem ko smo se poslovili z Vodic, smo skočili še na obisk v sosednjo krajevno skupnost Bukovica-Šenkov turn, pravzaprav v Utik, kjer je sedež krajevne samouprave. Njen življenjski utrip sta nam v strnjenem pogovoru vsak zase predstavila Nuša Brovc, vodja vodiške dvorazredne podružnične šole v Utiku in Štefan Borčnik, član sveta KS in predsednik krajevne konference SZDL.

Opiranje na lastne sile

Čeprav sodi krajevna skupnost v izrazito kmetijsko področje naše občine, s 1200 prebivalci šestih vasi, je kar 400 ljudi zaposleno v okoliških industrijskih in mestnih središčih, ki jim ta dohodek pomeni dopolnilni vir preživljanja. Najpomembnejša veja tukajšnjega kmetijstva je govedoreja za proizvodnjo mesa in mleka. Med devetdesetimi kooperanti Kmetijske zadruge Medvode je blizu 80 aktivnih kmetijskih proizvajalcev, od teh pa jih ima 76 status zaščitenih kmetij. V osmih zbiralnicah zberejo dnevno tudi po 2000 litrov mleka. Ker na njihovem območju ni delovnih organizacij, je le 6 zasebnih obrtnikov ozkega profila, so odvisni pri izvajanju svojih razvojnih programov in krajevne samouprave od financiranja iz občinskega proračuna in samoprispevkov krajanov.

Krajani se resnično lahko pohvalijo, da so ves svoj komunalni standard dosegli predvsem z opiranjem na lastne sile, naj bo to pri napeljavi in izgradnji vodovoda, napeljavi električnega omrežja, telefonski napeljavi, izgradnji lokalnih cest in še marsičesa. Med kratkoročne naloge, katere so si zadali, je dokončna ureditev in asfaltiranje dveh odsekov preostalih makadamskih cest Utik–Selo in Bukovica–Utik v dolžini okrog 3 kilometrov ter ulic v novem naselju Utik s 30-timi, večino že zgrajenimi stanovanjskimi hišami. Razširiti nameravajo tudi telefonsko napeljavo, ker je že zdaj okrog 200 naročnikov oziroma interesentov za nove telefonske priključke, kar pa je zvezano z istočasno povečano zmogljivostjo telefonske centrale v Vodicah. Tudi več kot 20-letno razreševanje kanalizacije, ki je pogojena z melioriranjem področja Polšak, ostaja še naprej njihov kapitalni problem ter se navezuje na skupno razreševanje z vodiško krajevno skupnostjo. V snovanju pa imajo že tudi naslednji srednjeroči plan razvoja za obdobje 1991 do 1995, v katerem naj bi zgradili šolski objekt za 4 razredno osnovno šolo z vzgojno varstvenim oddelkom ter manjši družbeni center, v katerem bi našla svoj prostor tudi nova trgovina, saj s sedanjo emonsko tako v pogledu prostorov, zalog in izbire blaga ter kadra, krajani niso zadovoljni. Ker so bili krajani vedno doslej voljni podpreti programe za razvoj kraja, ni mogoče dvomiti, da bi ga tudi v bodoče ne podprli s samoprispevki, je konstatiral Štefan Borčnik.

Bodočnost je v naraščaju

Ko smo se v razgovoru z njim dotaknili družbenega in političnega življenja kraja, smo izvedeli, da sta svet KS in krajevna konferenca SZDL prav zdaj v intenzivni fazi evidentiranja kandidatov za nove organe krajevne samouprave in za delegacije ter funkcije, oziroma naloge v družbenih organizacijah. Največ težav jim povzroča pridobivanje kandidatov za vodilne funkcije. Po vseh imajo organizirane vaške odbore, ki zelo uspešno opravljajo vlogo pokrivanja interesov vaščanov in delovanja socialistične zveze. Doslej so evidentirali na razne nivoje družbenih aktivnosti blizu 200 krajanov od teh kakšnih 100 za krajevno samoupravo.

V majhni krajevni skupnosti je seveda tudi manj možnosti in interesov za organiziranje društev. Pa vendar imajo zelo uspešno skoraj 200 člansko Smučarsko društvo Strahovica s svojim domom in dvema manjšima skakalnicama na Selu, kjer prirejajo vsako leto po eno ali dve tekmovanji v skokih ter smučarsko šolo za pionirje in mladino. Prav tako sta še posebno aktivna in uspešna gasilska društva v Bukovici-Utik z 90 člani in svojim domom ter gasilsko društvo Šenkov turn, ki ima okrog 200 članov in svoj dom v Bukovici. Ženska ekipa GD Šenkov turn je pred dvemi leti dosegla na zveznem tekmovanju v Srbiji izreden uspeh, ko je osvojla II. mesto, ostale desetine pa se stalno nahajajo med prvimi mesti v občini ali republiki.

Dvorazredna osnovna šola v Utiku je nekakšen mali spiritus agens svojega okolja. Tu je vedno nekdo, ki ga je mogoče najti, tu so pri roki otroci, ki s svojimi tovarišicami takoj poživijo vaško okolje s kakšno prireditvijo, praznovanjem ali pa izvedejo kakšno očiščevalno akcijo. Njihovi prvo in drugošolčki so nosilci sporočil in vabil in tudi naši najmlajši raznašalci Javne tribune po hišah. Zato so s prisrčno zvedavostjo opazovali njenega novinarja v svoji sredi, ko so mu pozirali za posnetek. Šestintrideset otrok obiskuje »zaresno šolo«, osemnajst pa malo šolo, je povedala Nuša Brovc. »Nekoč je bilo v teh krajih veliko otrok in so imeli v Šenkovem turnu celo 8 razredno osnovno šolo, potem pa se je število učencev tako zmanjšalo, da so jo ukinili in preostale učence prestavili v Vodice. V zadnjih letih se število otrok zopet povečuje zaradi novih gradenj in doseljevanja, vsled česar bo kmalu treba misliti na uvedbo 4 razredne šole. Poleg pouka imamo na šoli s še dvemi učiteljskimi močmi, za otroke zaposlenih staršev in za otroke z učnimi težavami, tudi popoldansko varstvo. Ljudje so tu kjer delam že 18 let, zelo delavni, skrbni in prijetni. Zato je tudi naše sodelovanje s Krajevno skupnostjo in družbenopolitičnimi organizacijami zelo dobro in vsestransko. Z našimi otroci pripravimo programe za praznovanje ob vseh pomembnejših dnevih in praznikih, skrbimo za urejevanje obeležij iz NOB, pripravljamo komemoracije ob dnevu mrtvih in podobno, oni pa nam prispevajo sredstva za skromno novoletno obdaritev, pustno maškarado ali za krajši šolski izlet,« je razlagala naša sogovornica.

Ivo Osolnik

Bo Draveljska gmajna res zgodovina?

O gradnji stanovanjskega naselja v Draveljski gmajni, o sanaciji slabo grajenih blokov ki se vleče že deseto leto, jezi, moledovanjih in načetih živcih ogroženih stanovalcev, je bilo že toliko popisanega papirja, da o tem nima več smisla pogrevati, pa vendarle, kot kaže nad Draveljsko gmajno naj bi posijalo prijaznejše sonce. Zakaj gre? Sanacija, pa čeprav po polževo, vendarle se nadaljuje in po zagotovilu predstavnikov SSS Ljubljana-Šiška se bo tudi nadaljevala, kar pa je spet odvisno od pritoka sredstev. Po dosedanjih ocenah je za sanacijo enega samega bloka potrebnih okoli 60 starih milijard dinarjev, odvisno pač, za kakšna dela gre.

Po ustanovitvi Sveta stanovalcev pri krajevni skupnosti Bratov Babnik, se je na tem področju vendarle premaknilo na bolje, dasiravno, krajani niso najbolj zadovoljni z enkratnim skokom cen, ki se jim je zdela tisti hip nerazumljiva. Mnogi pa so vendarle dojeli, da s takratno stanarino (okoli 2.000 din) za dvosobno stanovanje, ne gre več, saj ni bilo več sredstev za amortizacijo, kaj šele za najnujnejša popravila, ki so jih bili dolžni opraviti izvajalci oz. gradbene organizacije ki so gradile stanovanja v omenjeni soseski. Na zadnji seji Sveta skupnosti stanovalcev ki so se ga udeležili tudi predstavniki Samoupravne stanovanjske skupnosti naše občine, so se prisotni lahko prepričali, da širši družbeni skupnosti vendarle ni vseeno, ali se bodo stanovanja kar se da hitro sanirala, ali pa prepustila nadaljnemu propadu.

Izvajalec sanacijskih del je SCT in kot kaže, se bodo dela nadaljevala spomladi, do takrat pa bo treba pripraviti ustrezne operativne načrte, saj vsi bloki niso enako poškodovani, poleg tega pa so spet sredstva tista, ki so bila že leta in leta ena od glavnih ovir, da se sanacija ni nadaljevala.

Glede stanarine, ki pa je še vedno nižja od siceršnje, pa bo obveljal že znan sklep. Višino stanarine bo treba plačevati, za tiste ki po svoje krojijo stanarino, pa pripravljajo dokaj ostre ukrepe, kajti vsepreveč je takšnih, ki se za obveznosti do širše skupnosti sploh ne zmenijo in tistih, ki svoje obveznosti sicer plačujejo, vendar stanarino po svoji meri. Res je, da je naenkratni skok stanarine (kar za 700 odstotkov) pomenil hud udarec za mnoge, toda kaj kmalu so spoznali, da če ne bo denarja za vzdrževanje, tudi obnove ne bo.

Po tolikih pisanjih o Draveljski gmajni je to prvo ki bo najbrž razveselilo mnoge, še bolj bomo pa zadovoljni, če se bo sanacija nadaljevala, in bodo preglavice krajanov v neki meri »zloglasne« Draveljske gmajne le še črne sanje . . .

Jože Čurin

Smo za varnost delavca zares vse naredili?

Ob novem letu smo si najpogosteje zaželeli veliko zdravja in sreče. Ta tolikokrat izrečena želja me je vzpodbudila, da v nekaj razmišljanjih opredelim možnost uresničitve želje z vidika varstva pri delu in varstva delovnega okolja, saj prav izrečena voščila dokazujejo, da večina nas vsaj podzavestno, postavlja zdravje pred ostale pogoje, potrebne za zadovoljno življenje. S kratkimi sestavki, ki jih boste prebirali v JT, želim spodbuditi vaše razmišljanje o vaši varnosti, o varnosti vaših domačih in sodelavcev, saj prav nepreviden ravnanje in s tem poškodbe in bolezni (tako v službi kot doma), preprečujejo doseči naše cilje, da bi zdravi in brez poškodb dočakali drugo nova leta. Seznanili se bomo z razvojem varstva v svetu in pri nas, z zahtevami predpisov in izvajanja le-teh, željami in možnostmi organizacij in organov, rezultati aktivnosti, ki jih izvajamo v različnih okoljih in različnih ravneh, seveda na osnovi podatkov in virov s katerimi razpolagam in osebnega ocenjevanja nekaterih dejanj in dogodkov.

Marsikdo ne ve, da varstvo pri delu ni pridobitev našega, modernega časa in ne naše samoupravno organizirane družbe. Zgodovinarji so odkrili, da so ljudje že pred več tisočletji uporabljali (izvajali) nekatere varnostne ukrepe in prav kapitalistični sistem vlaga v to področje mnogo več kot naš, za katerega pa v isti sapi trdimo, da je humanejši.

Tak uvod je bil po moji oceni nujen, da bomo v nadaljevanju sledili dvem rdečim nitim: ekonomski kategoriji in socialni-humani kategoriji varstva pri delu. To je zlasti pomembno za ta trenutek v katerem smo, ko že nekaj časa podrejamo izvajanje varstva (navideznim) ekonomskim zahtevam, pri tem pa ustvarjamo vrsto nepotrebnih socialnih in medčloveških problemov. Prepričan sem, da dokler ne bomo vsi dojeli celovitih posledic neizvajanja varstvenih ukrepov, sem resda spada tudi ekonomska, bomo to področje prepuščali v urejanje in izvajanje nekaterim »neznancem« v naši družbi, čeprav posledice občutimo na lastni koži (in denarnici).

Za začetek si oglejmo nekatere posledice, ki jih puščajo za seboj poškodbe pri delu in zdravju škodljiva delovna in življenjska okolica, v nadaljevanju pa se bomo seznanili, kako bi lahko preprečili te posledice. Vsaka poškodba delavca na delu moti normalen potek dela, saj je poškodovanemu treba nuditi prvo pomoč in zdravniško oskrbo. Nesreča negativno vpliva na sodelavce, ne samo na tiste, ki so bili prisotni, ko se je zgodila (zaradi raziskave, zaslišanja itd.) temveč tudi na druge, ki o njej le slišijo, se vznemirjajo in pomagajo iskati vzroke za nesrečo. Vsak padec storilnosti zmanjšuje proizvodnjo (tudi zaradi zaustavitve strojev), izgube delovnega časa in pomeni izgubljen denar. Nekateri trdijo, da je normalen potek dela moten le toliko časa, dokler se le-tega ne nadomesti z drugim delavcem. Kot, da imamo v rezervi »nadomestne« delavce? Poleg motenj pri delu in s tem izgube, ima družba še druge posledice in »izdatke«. Poleg stroškov zdravljenja, ki so marsikdaj zelo visoki (tudi več milijonov din lahko znašajo), rehabilitacije in nadomestil predstavljajo velike stroške tudi odškodnine, ki šele v zadnjem času dobivajo na pomenu. Resnica pa je v tem, da nobena odškodnina za poškodovanca ni ustrezna; povprašajte jih ali pa sebe (npr. koliko bi želeli za svoje oko?) Našteti so le ekonomski vidiki posledic poškodb, druge posledice in škode pa se kažejo v spremenjenih socialnih razmerah, saj posledic ne občuti le poškodovanec temveč tudi njegovi najbližji sorodniki in okolica (npr. invalidi potrebujejo dodatno nego, posebne ukrepe pri gradnji objektov, ki jih največkrat ni, in s tem v zvezi potrebne pomoči itd.) Poškodbe pri delu so znane, saj dnevno lahko čitamo o odtrganih in zmečkanih udih, padcih, itd., manj znane pa so bolezni, ki so posledica neustreznih delovnih pogojev, postajajo pa vse bolj aktualne prav sedaj, ko se tako rekoč dnevno spreminja tehnologija in uvajajo v delovne procese nove snovi in stroji. Prehladi, revme, alergije, vnetja in zlasti nevroze, so tiste bolezni, ki jim praviloma ne pripisujemo zveze z delom, v razvitem svetu pa kljub (največkrat) boljšim pogojem dela skrbno ugotavljajo zveze med bolniškimi odsotnostmi in delovnimi pogoji in zato so že prvi rezultati tu. Kot primer navajam varstvo pred hrupom, ker imamo mi normative, ki so postavljeni tako, da če jih upoštevamo, preprečujejo okvare sluha in omogočajo potrebno delovno koncentracijo in sporazumevanje, v svetu pa so še ugotovili negativni vpliv hrupa na živčevje in druge telesne sisteme in intenzivno iščejo in izvajajo protihrupne ukrepe in s tem zmanjšujejo odsotnost z dela zaradi nevroz. Ta primer sem navedel, ker kakšnemu od naših mož, ki skrbijo le za ekonomiko svoje organizacije, deluje bogokletno in kontrarevolucionarno (ker ruši temelje njegovega sistema) že glasno izrečena misel po izvedbi »drage« protihrupne zaščite.

Koliko je še povezav med boleznimi in delom pa veste vsi, ki ste že zboleli na delu, redki pa so tisti, ki uveljavljajo tako bolezen in zato tudi ni ustreznih podatkov. Zavedati se tudi moramo, da dokler zdravstvo ne bo »zaračunavalo« svojih uslug neposredno organizacijam združenega dela, če bo bolezen nastopila v zvezi z delom in to tako, da bodo taki stroški zmanjševali tudi vrečo za osebne dohodke, delavci ne bomo bolj zainteresirani za boljše delovne pogoje. To je zelo pomembno zaradi dejstva, ker je eden od kriterijev za vrednotenje del tudi »pogoji dela« in nekateri raje izpostavljajo svoje zdravje zaradi višjih osebnih dohodkov.

Zelo podobno stanje, kot sem ga opisal pri boleznih v zvezi z delom, je tudi pri življenjski okolici, to je v okolici, v kateri živimo, ustvarjamo pa jo s svojim delom in ravnanjem v službi in doma.

Jože Dolenc

Prijetni beograjski večeri

Vodstvo in zaposleni Ilirije so za svoje obiskovalce spet pripravili prijetno presenečenje, saj so ob prijetnih zvokih ansambla Zorana Karanikovića, svoje goste postregli z izbranimi dobrotami beograjske kuhinje. Ker so prijetni »Beograjski večeri« že za nami, nam je žal, da vam jih ne moremo priporočati, upamo pa da se bodo muzikantje še vrnili v našo Šiško.